НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МОДЕЛІ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ЦІЛІСНОСТІ ТА АВТЕНТИЧНОСТІ НА ОСНОВІ КАСКАДНОГО АЛГОРИТМУ UMAC

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 125 – Кібербезпека та захист інформації

Здобувач: аспірантка кафедри безпеки інформаційних технологій
Національний авіаційний університет
ГАВРИЛОВА Алла Андріївна

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент,
ХОХЛАЧОВА Юлія Євгеніївна

Київ - 2023

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ

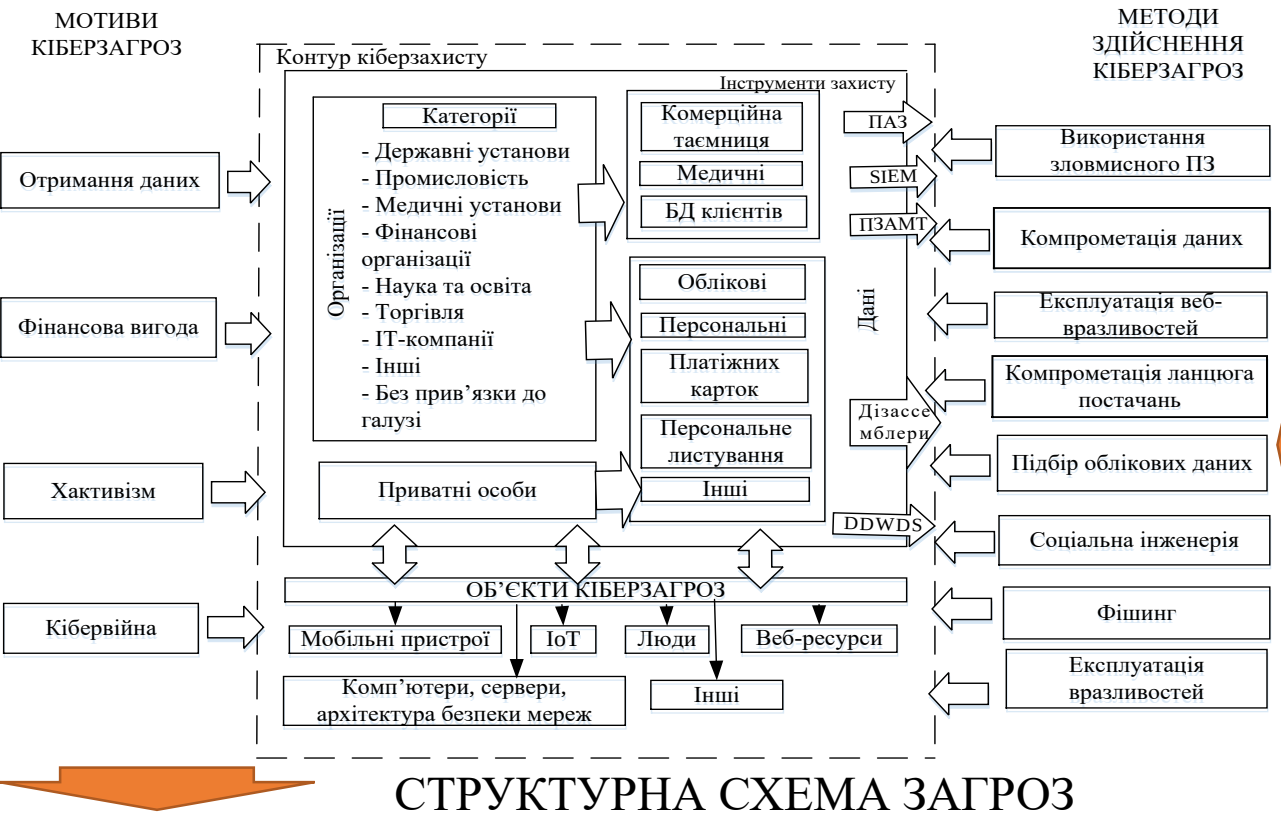

розроблення нових та удосконалення існуючих моделей і методів забезпечення цілісності та автентичності інформації, яка циркулює в кіберпросторі

СТРУКТУРНА СХЕМА ЗАГРОЗ

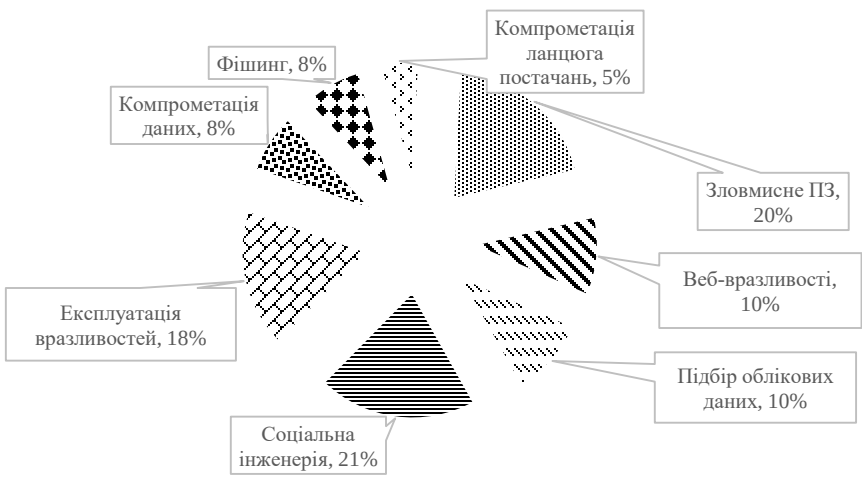

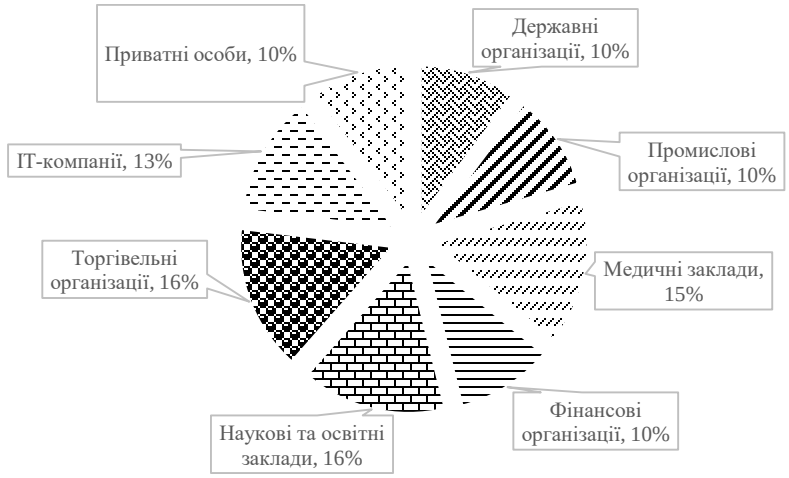

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАГРОЗ

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ

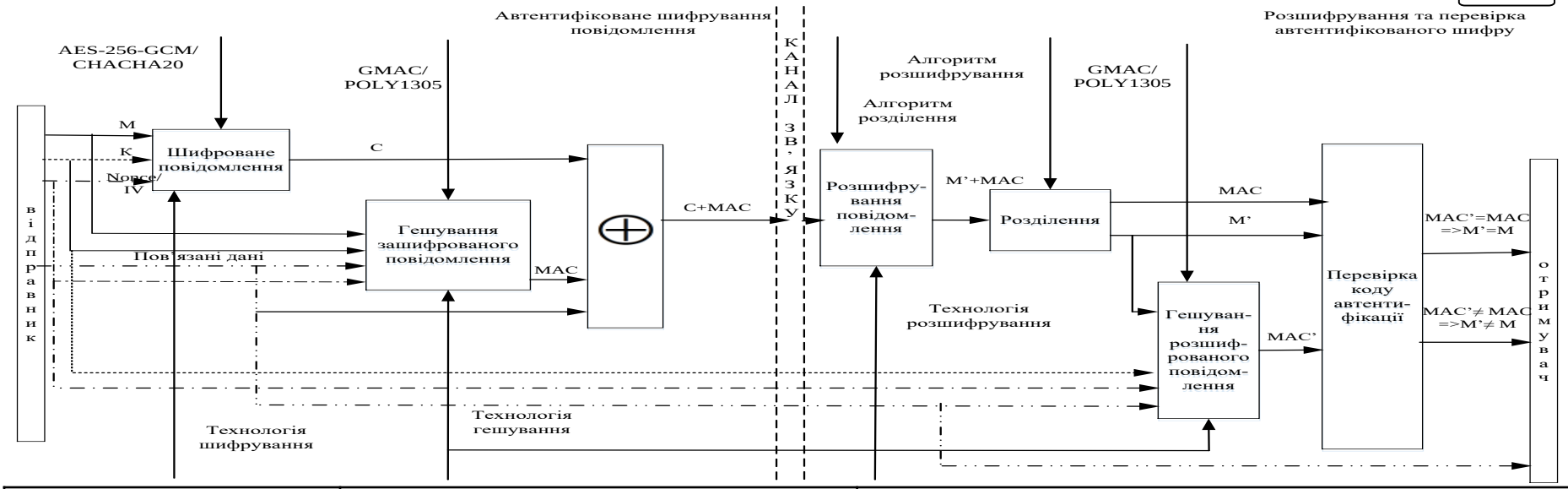

Характеристики	SSL	TLS
означає	рівень захищених сокетів	протокол безпеки транспортного рівня
версії	- розвивався до версій 1.0, 2.0 та 3.0; - замінюється на TLS	- оновлена версія SSL; - розвивався до версій 1.0, 1.1, 1.2 та 1.3
активність	усі версії застаріли	активно використовуються версії TLS 1.2 та 1.3
оповіщення	- є два типи оповіщень; - оповіщення не шифруються	- є більше двох типів оповіщень; - оповіщення шифруються
автентифікація повідомлень	використовує MAC	використовує HMAC
набори шифрів	підтримує старі алгоритми з відомими уразливістю безпеки	використовує найсучасніші алгоритми шифрування
рукостискання	складне і повільне	- складається з меншої кількості кроків; - забезпечує більш швидке з'єднання

ЗВ’ЯЗОК ТЕМИ З ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

Кібербезпека

Основний фокус ОНП:

формування у здобувачів вищої освіти (аспірантів) **здатності розв’язувати комплексні проблеми професійної та / або дослідницько-інноваційної діяльності в області кібербезпеки**, що передбачає **розробку нових, удосконалення або подальшого розвитку існуючих розробок та досліджень**.

Напрям досліджень:

ФКЗ – дослідження теоретичних, науково-технічних і технологічних проблем, пов’язаних із організацією, створенням методів та засобів забезпечення захисту інформації та/або кібербезпеки при її зберіганні, обробці й передачі з використанням сучасних математичних методів, інформаційних технологій та технічних засобів.

МЕТА, ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дисертаційної роботи є

розробка вдосконаленого алгоритму гешування UMAC на основі крипто-кодових конструкцій.

Об'єкт дослідження –

процес забезпечення цілісності та автентичності в системах безпеки на основі алгоритму UMAC

Предмет дослідження

моделі і методи контролю цілісності та автентичності на основі каскадного алгоритму UMAC

Методи дослідження:

теорії завадостійкого кодування,
теорії захисту інформації,
теорії криптографії,
теорії кодування,
теорії кінцевих полів Галуа,
теорії ймовірностей і математичної статистики,
теорія автентифікації,
процесний підхід

ЧАСТКОВІ ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Актуальність задачі

В умовах бурхливого зростання обчислювальних можливостей щодо зламу криптографічних алгоритмів, виникає необхідність у розробці та практичної реалізації алгоритмів щодо забезпечення послуг безпеки – цілісності та автентичності

Науково-прикладна завдання

дослідження присвячене актуальним питанням розроблення нових та удосконалення існуючих моделей і методів забезпечення цілісності та автентичності інформації, яка циркулює в кіберпросторі в умовах постквантового періоду

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Завдання 1. Проведення аналізу використання і обгрунтування напрямків вдосконалення методів автентифікації в інформаційно-комунікаційних системах

- виконати аналіз безпеки інформації в сучасних ІКСМ
- виконати аналіз методів автентичності SSL, TLS
- виконати аналіз методів побудови кодів контролю цілісності та автентичності на основі алгоритму UMAC

Завдання 2. Розробити методи контролю цілісності та автентичності даних на основі алгоритму UMAC на крипто-кодових конструкціях

- Визначити методи побудови безпечних сучасних ІКСМ
- Провести дослідження каскадного ключового гешування
- Побудувати алгоритм UMAC на ССС
- Розробити метод алгоритму UMAC на ССС Мак-Еліса з ЕС

Завдання 3. Розробити математичні моделі UMAC на модифікованих ССС

- Розробити математичну модель та метод формування алгоритму UMAC на ССС МЕС
- Розробити математичну модель та метод формування алгоритму UMAC на НССС DC
- Дослідити каскадний UMAC на ССС з МЕС та DC

Завдання 4. Розробити практичні рекомендації використання алгоритму UMAC у протоколі SSL/TLS

- Розробити додаток для вдосконаленого алгоритму UMAC
- Розробити комплексовані алгоритми ССС/ UMAC
- Вдосконалити протокол SSL/TLS на основі алгоритмів ССС/UMAC
- Дослідити стійкість та продуктивність алгоритмів ССС/ UMAC

Мета: дослідження вдосконаленого алгоритму гешування UMAC на основі крипто-кодових конструкцій

МЕТОД КОНТРОЛЮ ЦІЛІСНОСТІ ТА АВТЕНТИЧНОСТІ ДАНИХ НА ОСНОВІ АЛГОРИТМУ UMAC НА ККК

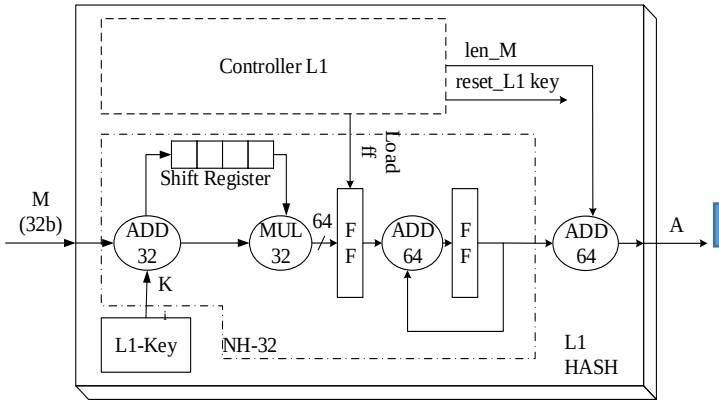

На **першому шарі** алгоритму UMAC використовується значення функції UHASH-hash

UHASH-hash

$$Y_{L1}=Hash_{L1}(K_{L1},M)$$

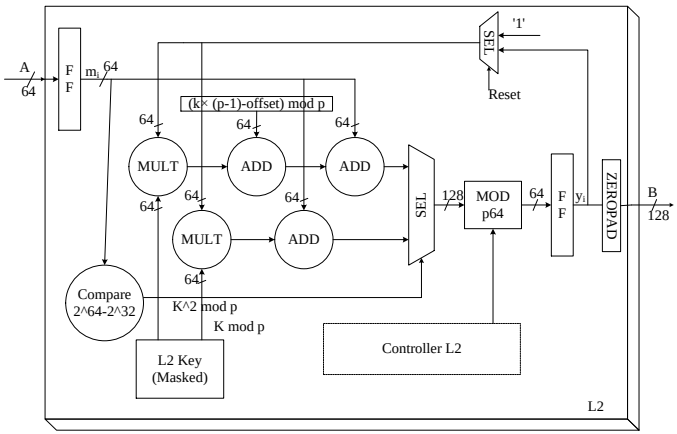

На **другому шарі** алгоритму UMAC використовується значення функції POLY-hash

POLY-hash

$$Y_{L2}=Hash_{L2}(K_{L2},Y_{L1})$$

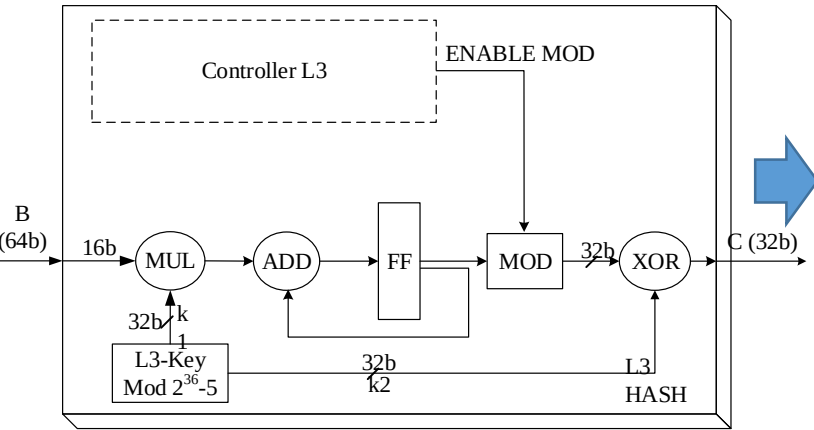

На **третьому шарі** алгоритму UMAC використовується значення функції Carter-Wegman-hash

Carter-Wegman-hash

$$Y_{L3}=Hash_{L3}(K_{L31},K_{L32},Y_{L2})$$

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ МЕТОДІВ АВТЕНТИФІКАЦІЇ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПСЕВДОВИПАДКОВОЇ ПІДКЛАДКИ

показники	алгоритми формування псевдовипадкової підкладки Pad				
	UMAC+ MASH-1	UMAC+ MASH-2	POLY1305-AES	AES GCM	UMAC+ AES
універсальність	+	+	–	+	–
стійкість до постквантових зломів	–	+	–	–	–
оперативність формування	–	–	–	–	+
незалежність від обчислювальних потужностей	–	–	+	+	–

ВИЗНАЧЕННЯ УНІВЕРСАЛЬНОГО ГЕШУВАННЯ

Універсальне гешування полягає у визначенні такого набору елементів конечного множини *H* геш-функцій *h: A→B*, $|A| = a$, $|B| = b$, щоб випадкове обрання функції $h \in H$ забезпечувало б низьку ймовірність колізії, тобто для будь-яких різних входів x_1 та x_2 ймовірність того, що $h(x_1) = h(x_2)$ (ймовірність колізії, зіткнення) не повинна перевищувати деякого заздалегідь заданого значення ε:

$$P_{кол} = P(h(x_1) = h(x_2)) \le \varepsilon, \quad P_{кол} = \frac{\delta_H(x_1, x_2)}{|H|}$$

де $\delta_H(x_1, x_2)$ - кількість таких геш-функцій в *H*, при яких $x_1, x_2 \in A$, $x_1 \neq x_2$ викликають колізію, тобто $h(x_1) = h(x_2)$.

Визначення 1. Нехай $0 < \varepsilon < 1$. *H* є ε - *універсальним геш-класом,* якщо для $x_1, x_2 \in A, x_1 \neq x_2$ існує не більше ніж $H \times \varepsilon$ функцій $f \in H$ таких, що $h(x_1) = h(x_2)$, якщо $\delta_H(x_1, x_2) \le \varepsilon |H|$ для всіх $x_1, x_2 \in A, x_1 \neq x_2$.

Визначення 2. Нехай $0 < \varepsilon < 1$. *H* є ε - *суворо універсальним геш-класом*, якщо виконуються наступні умови:

- для кожного $x_1 \in A$ та для кожного $y_1 \in B$, $|\{h \in H : h(x_1) = y_1\}| = |H|/|B|$;
- для кожних $x_1, x_2 \in A, x_1 \neq x_2$ та для кожного $y_1, y_2 \in B$,

$$|\{h \in H : h(x_1) = y_1, h(x_2) = y_2\}| \le \varepsilon |H|.$$

Геш-функція є універсальною, якщо виконуються обмеження за кількістю ключових даних, для яких виконуються відповідні рівності визначень 1 та 2, які використовуються у якості критеріїв дослідження колізійних властивостей алгоритму mini-UMAC запропонованого математичного апарату

КЛАСИФІКАЦІЯ КРИПТО-КОДОВИХ КОНСТРУКЦІЙ

КРИПТО-КОДОВІ КОНСТРУКЦІЇ

СИМЕТРИЧНІ (ц, ~~к~~, д)

Недоліки:
- складність реалізації (2^{13})
- недоліки БСШ

Переваги:
- висока швидкість шифрування (порівнянна з БСШ)
- інтегрований механізм забезпечення Д + К
- модель доказовою стійкості

НЕСИМЕТРИЧНІ (ц, к, д)

Недоліки:
- складність реалізації ($2^{10} – 2^{13}$)
- схильні до атаки Сидельникова

Схема Рао-Нама на кодах Гоппе 1986-89 р.

Схеми задані через многочлен Гоппе, коди Гоппе 1989 – 95 р.

Схема на скорочених кодах Гоппе 1995 – 98 р.

– лінійність кодових перетворень

ККК на узагальнених кодах РС 1995-2002 р.

ККК Нідеррайтера на кодах БЧХ, Гопа 1986 р.

ККК Мак-Еліса на кодах Гопа 1978 р.

ККК на кодах БЧХ, РС, узагальнених кодах РС 1989 – 2002 р.

Переваги:
- стійкість до атаки Сидельникова
- збільшення криптостійкості
- зменшення ключових даних
- інтегрований механізм забезпечення Д + К + Ц
- модель доказової стійкості

ККК на АГК, згортальних кодах 2002 – 2006 р.

ККК на модифікованих АГК, еліптичних кривих 2007 р.

ГККК Мак-Еліса на збиткових кодах+МЕС, 2017 р.

ГККК Нідерратера на збиткових кодах+МЕС, 2020 р.

Ц – цілісність
К – конфіденційність
Д – достовірність

ККК – крипто-кодові конструкції
НККК – несиметричні ККС
СККК – симетричні ККС
ГККК – гібридні крипто-кодві конструкції

АГК – алгеброгеометричні коди

СТРУКТУРНА СХЕМА ККК МАК-ЕЛІСА НА ЕС

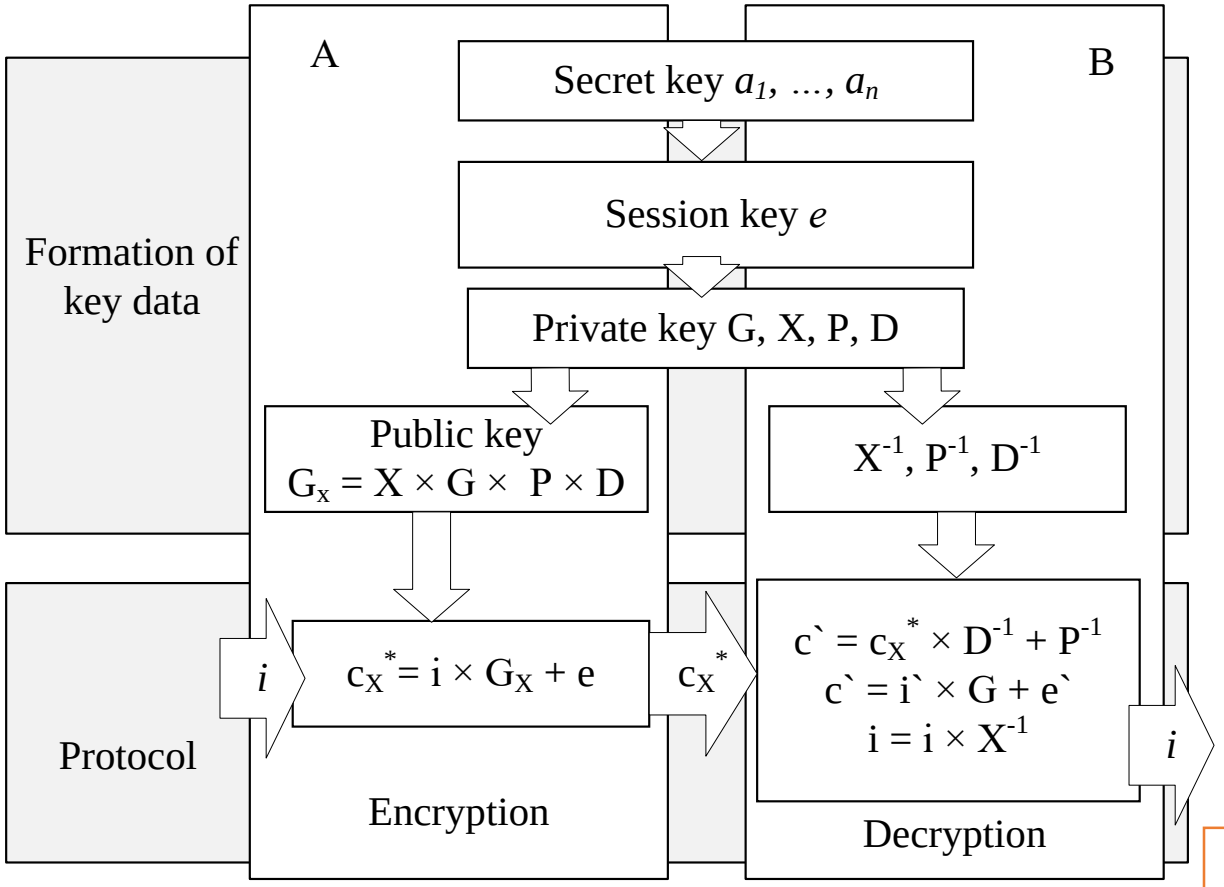

Закритий ключ – матриці *X, P та D.*

X – невироджена k×k матриця над GF(q),
P – перестановочна n×n матриця над GF(q),
D – діагональна n×n матриця над GF(q),
G^{EC} – породжувальна k×n матриця на еліптичних кодах над GF(q),

Відкритий ключ – матриця

$$G_X^{EC} = X \times G^{EC} \times P \times D$$

Закрита інформацій (кодограма)

$$c_X^* = i \times G_X^{EC} + e,$$

e – випадковий вектор помилки$\leq t$

Еліптична крива (EC) в афінному просторі $\boldsymbol{A^2}$ над полем *GF(q)* є лінейною кривою, що задається рівнянням

$\boldsymbol{y^2+a_1xy+a_3y=x^3+a_2x^2+a_4xy+a_6}$,

або $\boldsymbol{P^2}$ *задається однорідним рівнянням*

$\boldsymbol{y^2z+a_1xyz+a_3yz^2=x^3+a_2x^2z+a_4xyz+a_6z^3}$,

$a_i \in GF(q)$, рід кривої $g=1$.

СТРУКТУРНА СХЕМА МЕТОДУ UMAC НА ККК МАК-ЕЛІСА

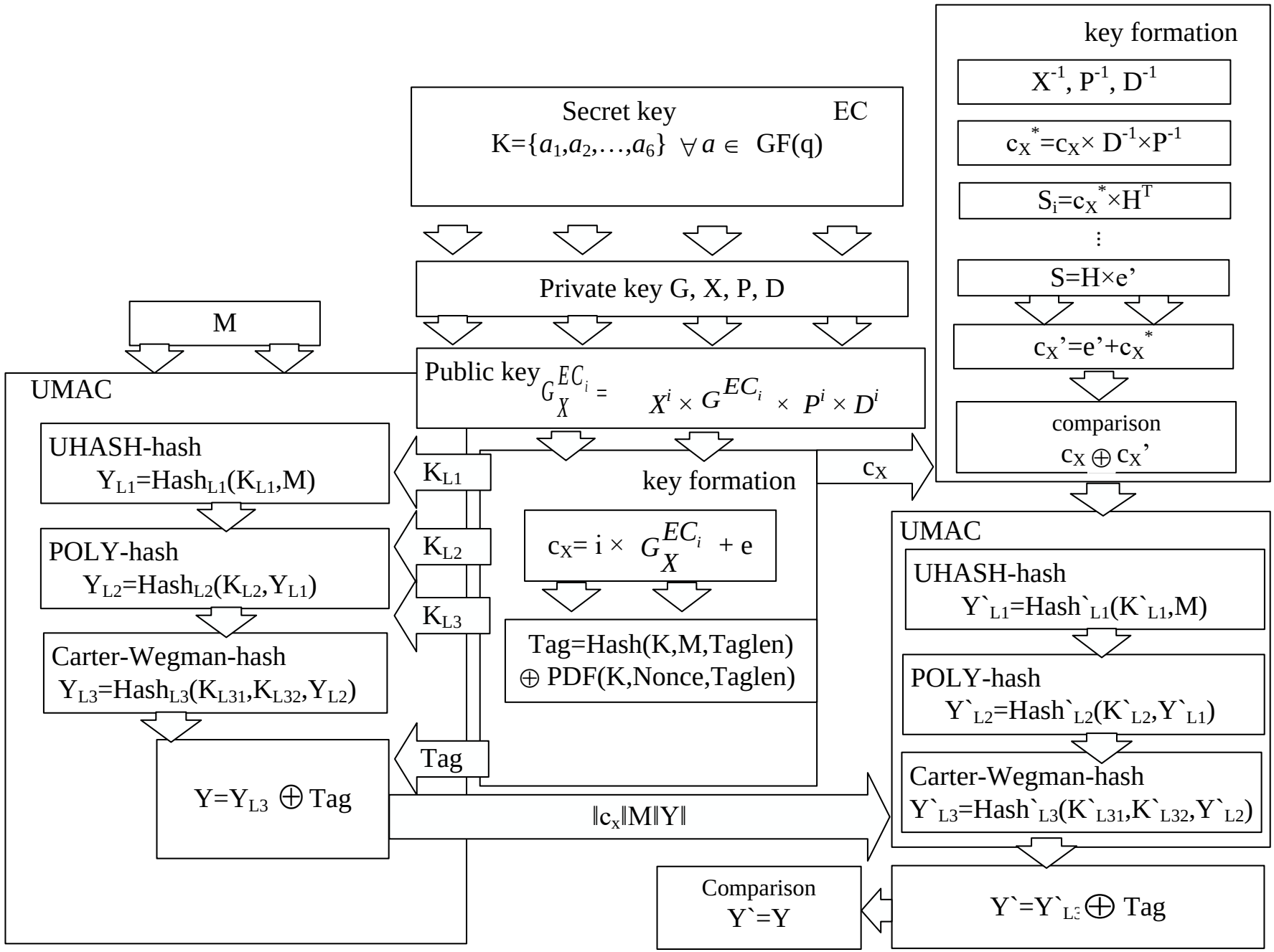

ПЕРШИЙ НАУКОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вперше запропоновано метод забезпечення автентичності та цілісності на основі каскадного алгоритма UMAC на крипто-кодових конструкціях Мак-Еліса з еліптичними кодами – дозволяє забезпечити його використання в постквантовий криптоперіод.

СТРУКТУРНА СХЕМА МЕТОДУ UMAC НА ККК МАК-ЕЛІСА НА МОДИФІКОВАНИХ (УКОРОЧЕНИХ/ПОДОВЖЕНИХ) ЕС

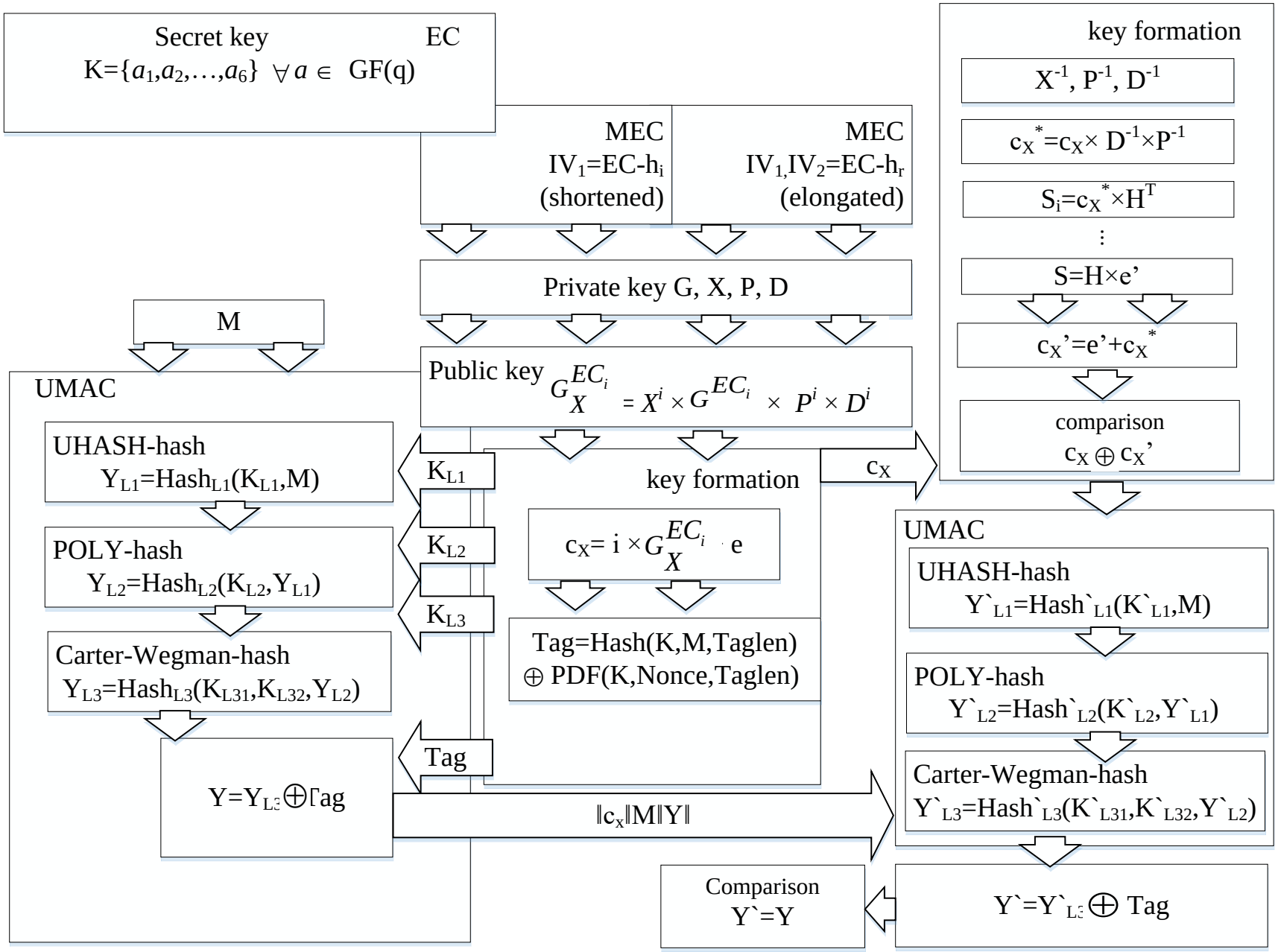

ДРУГИЙ НАУКОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вперше запропоновано метод забезпечення автентичності та цілісності на основі каскадного алгоритму UMAC на крипто-кодових конструкціях Мак-Еліса з модифікованими *(укороченими та/або подовженими)* ***еліптичними кодами*** – дозволяє забезпечити зменшення обчислювальної ємності та зберегти стійкість до зламу.

СТРУКТУРНА СХЕМА АЛГОРИТМУ UMAC НА ГККК МАК-ЕЛІСА НА ЗБИТКОВИХ КОДАХ

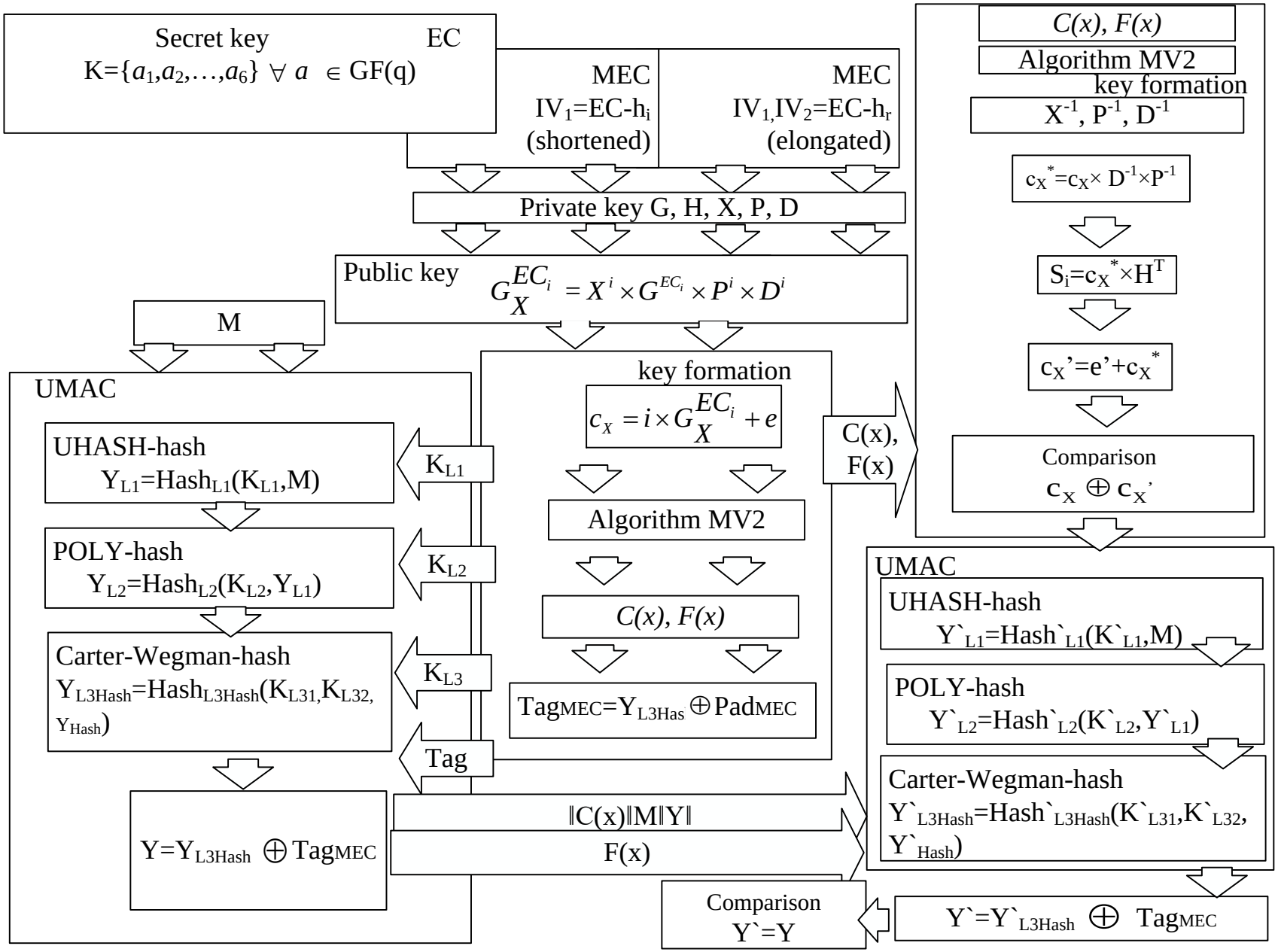

ТРЕТІЙ НАУКОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вперше запропоновано метод забезпечення автентичності та цілісності на основі каскадного алгоритма UMAC на гібридних крипто-кодових конструкціях Мак-Еліса на збиткових кодах – дозволяє забезпечити практичне використання в смарт-технологіях з обмеженими обчислювальними ресурсами.

РОЗРОБКА МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ UMAC НА ККК

Перший рівень геш-коду.

$$Y_{L1} = Hash_{L1}(K_{L1}, M) = NH(K_{L1}, M_0) \| NH(K_{L1}, M_1) \| ... \| NH(K_{L1}, M_{n-1})$$

де $n = \left\lceil \frac{Length(M)}{1024} \right\rceil$, $[x]$ – ціла частина числа x,

$Length(M)$ – байтовая довжина інформаційного повідомлення

$$M_i = M_{i_1} \| M_{i_2} \| ... \| M_{i_t} \qquad K_{L1} = K_{L1_1} \| K_{L1_2} \| ... \| K_{L1_t}$$

$$Hash_{L1_i} = Hash_{L1_i} +_{64} ((M_{i_{j+0}} +_{32} K_{L1_{j+0}}) \times_{64} (M_{i_{j+4}} +_{32} K_{L1_{j+4}})),$$

$$Hash_{L1_i} = Hash_{L1_i} +_{64} ((M_{i_{j+1}} +_{32} K_{L1_{j+1}}) \times_{64} (M_{i_{j+5}} +_{32} K_{L1_{j+5}})),$$

$$Hash_{L1_i} = Hash_{L1_i} +_{64} ((M_{i_{j+2}} +_{32} K_{L1_{j+2}}) \times_{64} (M_{i_{j+6}} +_{32} K_{L1_{j+6}})),$$

$$Hash_{L1_i} = Hash_{L1_i} +_{64} ((M_{i_{j+3}} +_{32} K_{L1_{j+3}}) \times_{64} (M_{i_{j+7}} +_{32} K_{L1_{j+7}})).$$

Другий рівень геш-коду.

$$Y_{L2} = Hash_{L2}(K_{L2}, Y_{L1}) = Poly(Wordbits, Maxwordrange, k, M_P)$$

$$M_P = M_{P_1} \| M_{P_2} \| ... \| M_{P_n}$$

$$Y_{L2} = \left(M_{P_n} + kM_{P_{n-1}} + ... + k^{n-1}M_{P_1} + k^n\right) \bmod(p)$$

$$Poly_i = \left(kPoly_{i-1} + M_{P_i}\right) \bmod(p), Poly_0 = 1, p = prime(Wordbits)$$

$$M_{P_n} + kM_{P_{n-1}} + ... + k^{n-1}M_{P_1} + k^n = (((k + M_{P_1})k + M_{P_2})k + ... + M_{P_{n-1}})k + M_{P_n}$$

При укорочені вектор ініціалізації:

$IV_1 = a_{11}\, a_{12}\, a_{13}\, a_{14}\, a_{15}\, a_{16}\, a_{17}\, a_{18}$

початкова кодограма

$C_{Хукороч} = c_{11}\, c_{12}\, 0\, c_{14}\, c_{15}\, c_{16}\, c_{17}\, c_{18}.$

Третій рівень геш-коду.

$$Y_{L3Hash} = Hash_{L3Hash}(K_{L31}, K_{L32}, Y_{Hash}).$$

При подовжені вектор ініціалізації:

$IV_2 = b_{11}\, b_{12}\, b_{13}\, b_{14}\, b_{15}\, b_{16}\, b_{17}\, b_{18}.$

початкова кодограма

$C_{Худлин} = c_{11}\, c_{12}\, 1\, 0\, c_{14}\, c_{15}\, c_{16}\, c_{17}\, c_{18}.$

$\oplus$

Псевдовипадкова підкладка

$$Pad_{EC} = PDF(C_X, Nonce, Taglen) \qquad Pad_{MEC} = PDF(C_{Хукороч} / C_{Хподовж}, Nonce, Taglen)$$

Код автентичності повідомлення

$$Tag_{MEC} = Y_{L3Hash} \oplus Pad_{MEC}$$

МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПСЕВДОВИПАДКОВОЇ ПІДКЛАДКИ НА ССС МАК-ЕЛІСА НА ЕС

Крок 1. Формування відкритого тексту M $M_i = \{I_0, I_{h_1}, .. I_{h_j}, I_{k-1}\}$

Крок 2. Формування закритого тексту $C = \{C_1, C_2, ..., C_{q^k}\}$

Крок 3. Формування множини прямих відображень
$\phi = \{\phi_1, \phi_2, ... \phi_s\}$

Крок 4. Формування множини зворотних відображень
$\phi^{-1} = \{\phi_1^{-1}, \phi_2^{-1}, ..., \phi_s^{-1}\}$

Крок 5. Формування відкритого ключа
$K_{a_i} = \{K_{1_{a_i}}, K_{2_{a_i}}, ..., K_{s_{a_i}}\} = \{G_X^{EC_1}{}_{a_i}, G_X^{EC_2}{}_{a_i}, ..., G_X^{ECs}{}_{a_i}\}$
$\phi_i : M \xrightarrow{K_{ia_i}} C_k$

Крок 6. Формування закритого ключа
$K^* = \{K_1^*, K_2^*, ..., K_s^*\} = \{\{X, P, D\}_1, \{X, P, D\}_2, ..., \{X, P, D\}_s\}$
$\{X, P, D\}_i = \{X^i, P^i, D^i\}$
$\phi_i^{-1} : C \xrightarrow{K_i} M$

Крок 7. Формування випадкового (n, k, d)-коду
$G_X^{ECu} = X^u \times G^{EC} \times P^u \times D^u,\ u \in \{1, 2, ..., s\}$

Крок 8. Формування закритого тексту (n, k, d)-коду
$C_j = \phi_u\left(M_i, G_X^{ECu}{}_{a_i}\right) = M_i \times \left(G_X^{ECu}{}_{a_i}\right)^T + e$

$Pad_{EC} = PDF(i \times G_X^{EC_i} + e, Nonce, Taglen)$

МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПСЕВДОВИПАДКОВОЇ ПІДКЛАДКИ PAD НА ССС МАК-ЕЛІСА НА МЕС

Крок 1. Формування відкритого тексту M

укорочення $M_i = \{I_0, I_{h_1}, .. I_{h_j}, I_{k-1}\}$

подовження $M_i = \{I_0, I_{h_{r_1}}, .. I_{h_{r_j}}, I_{k-1}\}$

Крок 2. Формування закритого тексту

укорочення $C_i = (c^*_{X_0}, c^*_{h_1}, ..., c^*_{h_j}, c^*_{X_{n-1}})$

подовження $C_i = (c^*_{X_0}, c^*_{h_{r1}}, ..., c^*_{h_{r_j}}, c^*_{X_{n-1}})$

Крок 3. Формування безлічі прямих відображень $\phi = \{\phi_1, \phi_2, ... \phi_s\}$

укорочення $\phi_i : M \to C_{k-h_j}$

подовження $\varphi_i : M \to C_{h_r}$

Крок 4. Формування безлічі зворотних відображень $\phi^{-1} = \{\phi_1^{-1}, \phi_2^{-1}, ... \phi_s^{-1}\}$

укорочення $\phi_i^{-1} : C_{k-h_j} \to M$

подовження $\varphi_i^{-1} : C_{h_r} \to M$

Крок 5. Формування відкритого ключа

$K_{a_i} = \{K_{1_{a_i}}, K_{2_{a_i}}, ..., K_{s_{a_i}}\} = \{G_X^{EC_1}{}_{a_i}, G_X^{EC_2}{}_{a_i}, ..., G_X^{ECs}{}_{a_i}\}$

укорочення $\phi_i : M \xrightarrow{K_{ia_i}} C_{k-h_j}$

подовження $\varphi_i : M \xrightarrow{K_{ia_i}} C_{h_r}$

Крок 6. Формування закритого ключа

$K^* = \{K_1^*, K_2^*, ..., K_s^*\} = \{\{X, P, D\}_1, \{X, P, D\}_2, ..., \{X, P, D\}_s\}$

$\{X, P, D\}_i = \{X^i, P^i, D^i\}$

$\phi_i^{-1} : C \xrightarrow{K_i^*} M$

Крок 7. Формування випадкового (n, k, d)-коду $G_X^{ECu} = X^u \times G^{EC} \times P^u \times D^u,\ u \in \{1, 2, ..., s\}$

Крок 8. Формування закритого тексту (n, k, d)-коду

$$C_j = \phi_u\left(M_i, G_X^{ECu}{}_{a_i}\right) = M_i \times \left(G_X^{ECu}{}_{a_i}\right)^T + e$$

$$Pad_{\text{MEC}} = PDF(i \times G_X^{EC_i} + e + IV_{1/2}, Nonce, Taglen)$$

ЧЕТВЕРТИЙ НАУКОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вперше **розроблено модель формування псевдовипадкової підкладки каскадного алгоритму UMAC на основі крипто-кодових конструкцій Мак-Еліса на алгеброгеометричних кодах** – дозволяє забезпечити рівень безпеки (безпечний час – $T_Б$> 200 р., стійкість до криптоаналізу $P_К$ <10^{25} - 10^{35} групових операцій), а також в умовах кібератак підвищити рівень захищеності послуг безпеки в постквантовий криптоперіод.

МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПСЕВДОВИПАДКОВОЇ ПІДКЛАДКИ PAD НА ГККК МАК-ЕЛІСА НА ЗБИТКОВИХ КОДАХ

Крок 1. Формування відкритого тексту M

укорочення $M_i = \{I_0, I_{h_1}, .. I_{h_j}, I_{k-1}\}$

подовження $M_i = \{I_0, I_{h_{r1}}, .. I_{h_{r_j}}, I_{k-1}\}$

Крок 2. Формування закритого тексту

укорочення $C_i = (c^*_{X_0}, c^*_{h_1}, ..., c^*_{h_j}, c^*_{X_{n-1}})$

подовження $C_i = (c^*_{X_0}, c^*_{h_{r1}}, ..., c^*_{h_{r_j}}, c^*_{X_{n-1}})$

Крок 3. Формування безлічі прямих відображень $\phi = \{\phi_1, \phi_2, ... \phi_s\}$

укорочення $\phi_i : M \to C_{k-h_j}$

подовження $\varphi_i : M \to C_{h_r}$

Крок 4. Формування безлічі зворотних відображень $\phi^{-1} = \{\phi_1^{-1}, \phi_2^{-1}, ... \phi_s^{-1}\}$

укорочення $\phi_i^{-1} : C_{k-h_j} \to M$

подовження $\varphi_i^{-1} : C_{h_r} \to M$

Крок 5. Формування відкритого ключа $K_{a_i} = \{K_{1_{a_i}}, K_{2_{a_i}}, ..., K_{s_{a_i}}\} = \{G_X^{EC_1}{}_{a_i}, G_X^{EC_2}{}_{a_i}, ..., G_X^{ECs}{}_{a_i}\}$

укорочення $\phi_i : M \xrightarrow{K_{ia_i}} C_{k-h_j}$

подовження $\varphi_i : M \xrightarrow{K_{ia_i}} C_{h_r}$

Крок 6. Формування закритого ключа $K^* = \{K_1^*, K_2^*, ..., K_s^*\} = \{\{X, P, D\}_1, \{X, P, D\}_2, ..., \{X, P, D\}_s\}$

$\{X, P, D\}_{i^*} = \{X^i, P^i, D^i\}$

$\phi_i^{-1} : C \xrightarrow{K_i} M$

Крок 6. Формування залишку та збитку

$C_j^* = C_j - C_{k-h_j}$, $E_{K_{MV2}} : C_j^* \to \left\| f(x)_i \right\| + \left\| C(x)_i \right\|$

$C_j^* = C_{h_r}$, $E_{K_{MV2}} : C_j^* \to \left\| f(x)_i \right\| + \left\| C(x)_i \right\|$.

Крок 7. Формування випадкового (n, k, d)-коду $G_X^{ECu} = X^u \times G^{EC} \times P^u \times D^u$, $u \in \{1, 2, ..., s\}$

Крок 8. Формування закритого тексту (n, k, d)-коду

$C_j = \phi_u\left(M_i, G_X^{ECu}{}_{a_i}\right) = M_i \times \left(G_X^{ECu}{}_{a_i}\right)^T + e$

$$Pad_{\text{MEC\_DC}} = PDF(i \times G_X^{EC_i} + e + IV_{1/2}, Nonce, Taglen)$$

П’ЯТИЙ НАУКОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вперше **розроблено модель формування псевдовипадкової підкладки каскадного алгоритму UMAC на основі крипто-кодових конструкцій Мак-Еліса на збиткових кодах** – дозволяє забезпечити практичне використання в смарт-технологіях з обмеженими обчислювальними ресурсами.

МАТЕМАТИЧНИЙ АПАРАТ ДОСЛІДЖЕННЯ КОЛІЗІЙНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ UMAC

Введені наступні позначення:

$$n_1(x_1, x_2) = \left|\left\{h \in H : h(x_1) = h(x_2)\right\}\right|, \; x_1, x_2 \in A, \; x_1 \neq x_2; \quad (1)$$

$$n_2(x_1, y_1) = \left|\left\{h \in H : h(x_1) = y_1\right\}\right|, \; x_1 \in A, \; y_1 \in B; \quad (2)$$

$$n_3(x_1, x_2, y_1, y_2) = \left|\left\{h \in H : h(x_1) = y_1, h(x_2) = y_2\right\}\right|, \; x_1, x_2 \in A, \; x_1 \neq x_2, \; y_1, y_2 \in B. \quad (3)$$

Статистичні показники оцінки колізійних властивостей:

- математичні очікування $m(n_1), m(n_2), m(n_3)$ максимумів кількості правил гешування, при яких виконуються рівняння у визначеннях 1, 2;

- дисперсії $D(n_1), D(n_2), D(n_3)$, характеризують розкид значень максимумів кількості правил гешування, відносно їх математичних очікувань.

У якості ***статистичної оцінки*** математичного очікування та дисперсії випадкової величини будемо використовувати:

$$\tilde{m} = \frac{1}{N}\sum_{i=1}^{N} X_i, \;\; \tilde{D} = \frac{1}{N-1}\sum_{i=1}^{N} (X_i - \tilde{m})^2.$$

При більших *N* середнє арифметичне буде мати розподіл, близький до нормального с математичним очікуванням $m[\tilde{m}] \approx \tilde{m}$ та ВКО $\sigma[\tilde{m}] \approx \sigma / \sqrt{N}$.

Довірча ймовірність: $P(|\tilde{m} - m| < \varepsilon) \approx 2\Phi\left(\frac{\varepsilon}{\sigma[\tilde{m}]}\right), \quad \Phi(x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}}\int_0^x e^{-\frac{t^2}{2}} dt.$

Довірчий інтервал (для заданої) $P_д$ $\tilde{m} - t_\rho \cdot \sigma[\tilde{m}] < m < \tilde{m} + t_\rho \cdot \sigma[\tilde{m}], \quad 2\Phi(t_\rho) = P_д$

РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЕВІРКИ ГЕШ-КОДІВ UMAC+CCC НА КОЛІЗІЙНІ ВЛАСТИВОСТІ

Статистичні характеристики експерименту	**MASH-1**	**MASH-2**	**mini-UMAC MASH-1**	**mini-UMAC MASH-2**	**mini-UMAC AES**	**mini-UMAC** ККК
$m(n_1)$	***7,09****	***7,14****	1,965	1,968	1,096	1,166
$D(n_1)$	1,69	1,56	0,123	0,120	0,094	0,599
$m(n_1)-\varepsilon_1$	7,061	7,111	1,957	1,961	1,088	1,148
$m(n_1)+\varepsilon_1$	7,122	7,169	1,973	1,977	1,103	1,184
$m(n_2)$	1,013	1,014	***2,629****	***2,64****	1,532	1,161
$D(n_2)$	0,013	0,014	0,349	0,355	0,36	0,67
$m(n_2)-\varepsilon_2$	1,01	1,011	2,62	2,63	1,52	1,14
$m(n_2)+\varepsilon_2$	1,02	1,017	2,64	2,65	1,55	1,18
$m(n_3)$	1,0008	1,0002	***0,237****	***0,224****	***0,0005****	***0****
$D(n_3)$	$9993\cdot10^{-8}$	$9999\cdot10^{-8}$	0,184	0,177	$499\cdot10^{-6}$	0
$m(n_3)-\varepsilon_3$	1,00006	0,9994	0,227	0,214	-2,087	0
$m(n_3)+\varepsilon_3$	1,002	1,0009	0,247	0,234	0,001	0

МОДИФІКОВАНИЙ ПРОТОКОЛ SSL/TLS НА CCC/UMAC

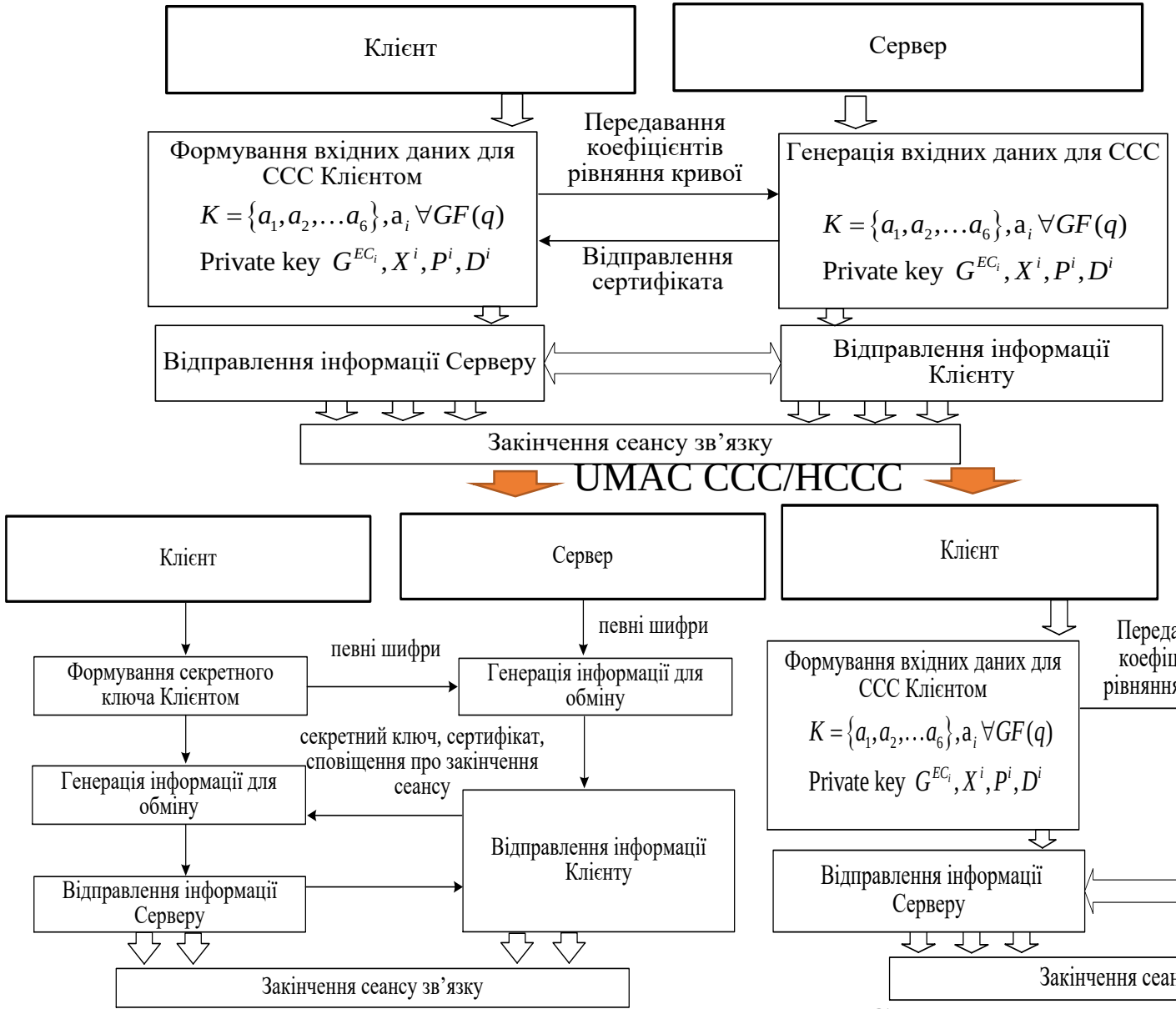

Структурна схема вдосконаленого протоколу SSL/TLS

Структурна схема вдосконаленого протоколу SSL/TLS в режимі 0-RTT

ШОСТИЙ НАУКОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Удосконалено протокол SSL/TLS на основі комплексованих алгоритмів – крипто-кодових конструкцій Мак-Еліса на модифікованих та/або збиткових кодах з удосконаленим каскадним алгоритмом UMAC – забезпечує необхідний рівень безпеки в постквантовий криптоперіод, обчислювальних та енергоємнісних вимог до використання в кіберфізичних системах на основі смарт-технологій.

РЕЗУЛЬТАТИ СТАТИСТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ АЛГОРИТМА UMAC НА ККК МАК-ЕЛІСА

Криптосистеми	Кількість тестів, у яких тестування пройшло понад 99% послідовностей	Кількість тестів, у яких тестування пройшло понад 96% послідовностей	Кількість тестів, у яких тестування пройшло менше ніж 96% послідовностей
UMAC+CCC Мак-Еліса на *EC*	149 (78,83%)	189 (100%)	0 (0%)
UMAC+CCC Мак-Еліса на укорочених *MEC*	151 (79,89%)	189 (100%)	0 (0%)
UMAC+CCC Мак-Еліса на подовжених *MEC*	152 (80,42%)	189 (100%)	0 (0%)
UMAC+HCCC Мак-Еліса на подовжених *MEC*	**153** (80,95%)	189 (100%)	0 (0%)
UMAC+HCCC Мак-Еліса на укорочених *MEC*	**155** (82 %)	189 (100%)	0 (0%)

РЕЗУЛЬТАТИ ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ ФУНКЦІЙ ГЕШУВАННЯ

Геш-функція	Довжина геш-коду, біт	Перетворення, що застосовуються	Швидкість формування геш-коду, біт/с	Модель безпеки (за NESSIE)
UMAC+ MASH-1	розмірність модуля перетворень	Модулярне піднесення до квадрата	$10^5..10^6$	Доведена безпека (“Provable” Security)
UMAC+ MASH-2	розмірність модуля перетворень	Модулярне піднесення до степеня $2^8+1 = 257$	$10^4..10^5$	Доведена безпека (“Provable” Security)
POLY1305-AES	128	В кінцевих полях Галуа	$10^6..10^7$	Практична секретність (Practical Security)
AES GCM	128 256	В кінцевих полях Галуа	$10^7..10^8$	Практична секретність (Practical Security)
UMAC+ AES	128 256	В кінцевих полях Галуа	$10^8 ..10^9$	Практична секретність (Practical Security)
UMAC+ CCC/HCCC	16...96	На еліптичних кривих	$10^8 ..10^9$	Практична секретність (Practical Security)

РЕЗУЛЬТАТИ ЯКІСНОЇ ОЦІНКИ АНАЛІЗУ ІСНУЮЧИХ МЕТОДІВ

показники	алгоритми формування псевдовипадкової підкладки Pad					
	UMAC+ MASH-1	UMAC+ MASH-2	POLY1305-AES	AES GCM	UMAC+ AES	UMAC+ CCC
універсальність	+	+	–	+	–	+
стійкість до постквантових зломів	–	+	–	–	–	+
оперативність формування	–	–	–	–	+	+
незалежність від обчислювальних потужностей	–	–	+	+	–	+

ВИСНОВКИ: ОСНОВНІ НАУКОВІ ТА ПРАКТИЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ

У дисертації вирішені теоретичне узагальнення та розв'язання актуальної задачі розроблення нових та удосконалення існуючих моделей і методів забезпечення цілісності та автентичності інформації, яка циркулює в кіберпросторі в умовах постквантового періоду. Розроблені моделі та методи забезпечать необхідний рівень безпеки на рівні симетричних алгоритмів шифрування, що дає змогу підтримувати необхідний рівень швидкодії криптоперетворень і практичної реалізації для використання в кіберфізичних системах.

Вперше **розроблено модель формування псевдовипадкової підкладки каскадного алгоритму UMAC на основі крипто-кодових конструкцій Мак-Еліса на алгеброгеометричних кодах**, що дозволяє забезпечити рівень безпеки (безпечний час – $T_Б$> 200 р., стійкість до криптоаналізу P_K <10^{25} групових операцій), а також в умовах кібератак підвищити рівень захищеності послуг безпеки в постквантовий криптоперіод.

Вперше **розроблено модель формування псевдовипадкової підкладки каскадного алгоритму UMAC на основі крипто-кодових конструкцій Мак-Еліса на збиткових кодах**, що дозволяє забезпечити практичне використання в смарт-технологіях з обмеженими обчислювальними ресурсами.

Вперше **запропоновано метод забезпечення автентичності та цілісності на основі каскадного алгоритма UMAC на основі крипто-кодових конструкцій Мак-Еліса з еліптичними кодами**, що дозволяє забезпечити його використання в постквантовий криптоперіод

Вперше **запропоновано метод забезпечення автентичності та цілісності на основі каскадного алгоритма UMAC на основі крипто-кодових конструкцій Мак-Еліса з модифікованими (укороченими та/або подовженими) еліптичними кодами**, що дозволяє забезпечити зменшення обчислювальної ємності та зберегти стійкість до зламу

Вперше **запропоновано метод забезпечення автентичності та цілісності на основі каскадного алгоритма UMAC на гібридних крипто-кодових конструкціях Мак-Еліса на збиткових кодах**, що дозволяє забезпечити практичне використання в смарт-технологіях з обмеженими обчислювальними ресурсами.

Удосконалено **протокол SSL/TLS на основі комплексованих алгоритмів – крипто-кодових конструкцій Мак-Еліса на модифікованих (збиткових) кодах з удосконаленим каскадним алгоритмом UMAC**, що забезпечує необхідний рівень безпеки в постквантовий криптоперіод, обчислювальних та енергоємнісних вимог до використання в кіберфізичних системах на основі смарт-технологій

ПУБЛІКАЦІЇ, АПРОБАЦІЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

ПУБЛІКАЦІЇ

Основні положення дисертації опубліковано у **27** наукових працях з яких:

<u>в співавторстві</u>:

- ❑ **3** монографії (**1** – Scopus, **1** – закордонне, **1** – вітчизняне фахові наукові видання);
- ❑ **3** наукові статті у міжнародних рецензованих виданнях, що входять до баз даних *Scopus*;
- ❑ **9** наукових статей (**3** – закордонні видання та **6** у вітчизняних фахових наукових журналах, які входять до інших міжнародних наукометричних баз даних;
- ❑ **12** матеріалів і тез доповідей на міжнародних конференціях.

<u>без співавторів</u> – опубліковано **1** наукову статтю.

РЕАЛІЗАЦІЇ

Результати впроваджено у діяльність:

- ➢ ТОВ “Сайфер ІТ” (№ 22/23 від 05.01.2023);
- ➢ отримано 2 патенти на корисну модель.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!